

hogy a tulajdonos kertjében a szőlősorok között egy keskeny árkot nyitott, hogy ebbe gyűjtse a szerves anyag hulladékot. Ennek során került elő közel 80 cm mélyen egy kemence, melynek egy része az ásás során megsemmisült. Kibontása után egy jó állapotú kemencét tudtunk megfigyelni, melynek platnija alatt sok kerámiát találtunk. A cserepek a 13–14. századra keltezhetők. Mivel a tulajdonos 2011-ben a következő sort is ki kívánta ásni, ezt a területet is megkutattuk. A kemence folytatását nem találtuk meg, mindössze néhány, az előzőekkel megegyező jellegű kerámia került elő. A kis felületű leletmentés miatt az objektum jellege nem teljesen egyértelmű, de valószínűleg egy földbe ásott ház részletét figyeltük meg.

JAKAB ATTILA

204. Ibrány határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U, V

Megyer-hegy (KÖH 54149): 2010. januárban próbafeltárást végeztünk szondaárkokkal a tervezett hulladéklerakó telep területén, összesen 1095 m²-en.

Két, egymással párhuzamos, nagyjából É–D irányú és az ezeket összekötő árok mellett egy külön szondát is nyitottunk a magassági pont közelében. A Ny-i és az összekötő árok humuszolása során kis mennyiségű kora vaskori cserepet gyűjtöttünk, szondáink falában helyenként kormos, átégett szemcsés foltokat észleltünk. Megállapítottuk, hogy a rétegződés minimális, vagyis nem épített halomról, hanem egy természetes dombról van szó. A csekély régészeti anyagból és az objektumok hiányából feltételezhetjük, hogy rövid ideig használt település (tábor?) gyér maradványaira bukkantunk.

Pénzes-verem-dűlő (KÖH 74071): Március 4-én a Megyer-hegyen végzett próbafeltáráshoz kapcsolódva a nevezett terület környékét vizsgáltam meg. Ennek során a Megyer-hegytől KÉK-re 140 m-re, az ibrányi műúttól K-re 250 m-re, az Ibrányi (II.) csatornától Ny-ra mintegy 220 m-re egy, az alföldi vonaldíszes kultúrához tartozó, ÉNy–DK tengelyű településnyomot észleltem a szántott, ill. sarjadó őszi búzával fedett területen. A lelőhely egy É–D irányú dombhát ÉK-i nyúlványán és annak É-i előterében helyezkedik el. Jelentős mennyiségű kerámiát és némi obszidiánpattintékot gyűjtöttünk a felszínen.

Munkatársak: Gosztonyi Tibor (Ibrányi Helytörténeti Gyűjtemény), Bocz Péter régésztechnikus.

PINTYE GÁBOR

205. Igar-Vámpusztá, Galástya

(KÖH 21918)

(Fejér megye) B

A védett bronzkori földvárat 2009-ben felmértem. 2010. július 27-én az É-ra eső, szomszédos kis dombot jártam be. Az 1972–73. évi ásítás itt is bronzkori telep rétegeit tárta fel. A dombot azonban annyira simára

leszántották, hogy egyelőre bizonytalan, erősítve volt-e ez a település is.

NOVÁKI GYULA

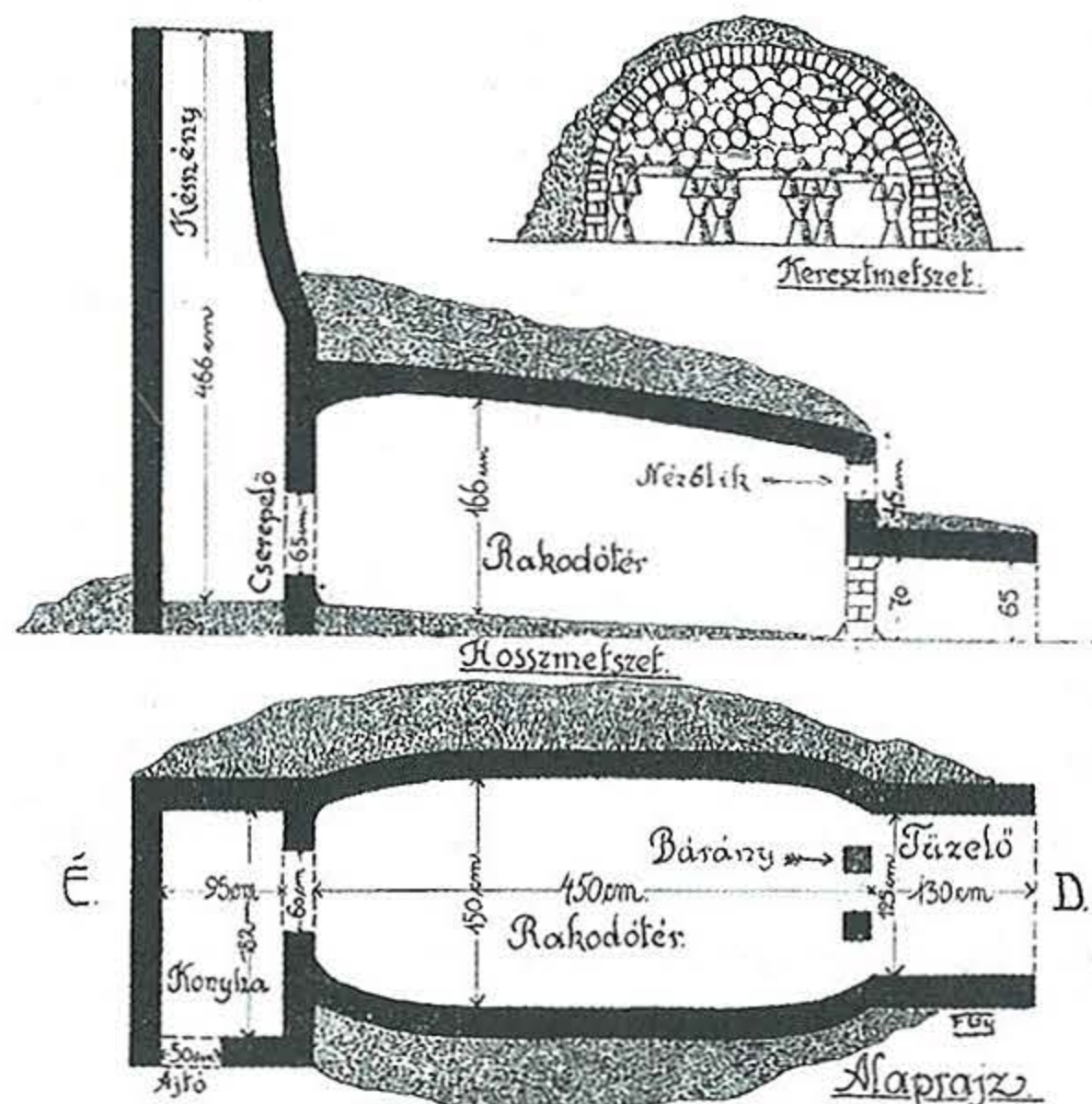
206. Ikervár határa

(Vas megye) U, R, B, V, Ró, A, Kú

A Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága 2010 folyamán megelőző feltárásokat végzett a szélérőműpark építésével érintett régészeti lelőhelyeken.

Csontházi-dűlő és Agg-erdő (KÖH ?): 2010. augusztus és október között a 0605/4–5 hrsz.-ú ingatlanokon 9622 m²-t humuszoltunk le és kutattunk. A feltárási helyszíne egy viszonylag magas térszínen található, egy dombháton, melyet régen a Rába-folyó és a Gyöngös-patak alakított ki. Ettől K-re, DK-re helyezkedik el a Pinkóci-dűlő, és K-re a Malomfeji-dűlő, mindkét helyszínen szintén megelőző feltárást végeztünk.

A feltárási területének D-i szélén korábban szakfelüveget folyt, melynek során néhány szórvány jellegű őskori cserepet találtunk. Azokat 7 jelenséghez lehetett kötni. Ezeket már megelőző feltárási keretében bontottuk ki, majd a nyomvonal és a platform régészeti lefedettsége miatt, a megelőző feltárási már a teljes nyomvonal-platform alaptest területére kiterjedt. A felszín humuszos, kavicsos. Nem túl nagy, kb. 25–35 cm mélységben a felület megtisztítása és nyesése után, az erősen kavicsos altalajban szépen előrajzolódottak a régészeti jelenségek, melyek a nyomvonal területén folyamatosan jelentkeztek, itt-ott csoportokban sűrűsödtek, ami házhelyekre utalt. A jelenségek egy kisebb része egy középső bronzkori településhez, nagyobb része egy kora vaskori (Hallstatt-időszak) településhez és a hozzá tartozó temetőhöz köthető. Az itt feltárt lelőhely a Pinkóci-dűlőben és a Malomfeji-dűlőben feltárt vaskori lelőhely része, annak szerves folytatása. A bronzkori és a vaskori lelőhelyet egy avar kori település egyetlen háza és néhány lelet nélküli gödör egészíti ki ezen a szakaszon.

A 20 kV-os távvezeték kiépítése is megtörtént. Az egyik ebbe a dűlőbe eső nyomvonalszakaszon egy két részből összeépített ún. német típusú, nagyméretű faze-kaskemence került elő, melynek kora feltehetően a 17. század. (Az illusztrációt lásd balra és lent!)

Gyári-dűlő (Péterfa-majortól Keletre, KÖH 53419): Július 27. és október 8. között a 0504/3, 0575 hrsz.-ú ingatlanokon 6030 m²-t kutattunk. A feltárás helyszíne egy viszonylag alacsonyabb térszínen volt, egy sík részen, melyet régen a Rába-folyó és a Gyöngyös-patak meanderei alakítottak ki. A fekete betöltésű objektumok szépen elkülönültek a bolygatatlan sárga, löszös altalajtól. A 346 objektum az utak nyomvonalának területén sűrűsödött. A nyomvonal Ny-i felében egyre több, sok esetben egymásba ázott jelenség került elő. A jelenségek egy része a rézkori Baden-Kostolac időszak településéhez, másik része pedig a késő bronzkori urnamezős időszak településéhez köthető. A feltárt jelenségek kisebb hányada egy római kori település maradványa, valamint feltártuk egy középkori települést számos tűzhelyét, házát, gödrét. A feltárás során két őskori sír is előkerült; datálásuk – melléklet hiányában – egyelőre bizonytalan, de feltételezzük, hogy a fent említett rézkori településhez tartoznak.

Malomfeji-dűlő (KÖH 53417): A 0614 hrsz.-ú ingatlanon augusztus 10. és október 19. között 2973 m²-en kutattunk. A feltárás helyszíne egy viszonylag magas térszínen, egy dombháton volt, melyet régen a Rába-folyó és a Gyöngyös-patak alakított ki. Ettől D-re helyezkedik el a Pinkóci-dűlő. A feltárási terület K-i szélén korábban

szakfelügyelet folyt, melynek során néhány szórvány vaskori cserepet találtunk, de azokat jelenséghez kötni nem lehetett. A kivitelező a nyomvonalat régészeti szakember jelenléte nélkül humuszosította le kb. 25–35 cm mélységben. A felület megtisztítása és nyesése után az erősen kavicsos altalajban szépen előrajzolódottak a régészeti jelenségek. A 377 objektum a nyomvonal területén folyamatosan jelentkezett, itt-ott csoportokban sűrűsödtek. A jelenségek egy része az újkőkori dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrájának településéhez, másik része pedig a kora vaskori Hallstatt-időszak településéhez és a hozzá tartozó temetőjéhez köthető. Az itt feltárt lelőhely a Pinkóci-dűlőben feltárt lelőhely része, annak szerves folytatása. A kettőt egy régebben nyitott és használt, mára már felhagyott kőbánya szeli ketté. Annak idején ebben a bányában biztosan nagyon sok és értékes emlék pusztult el. Az újkőkori és a vaskori lelőhelyet egy római kori temető néhány sírja és néhány urnamezős kori gödör egészíti ki.

Pinkóci-dűlőtől Északra (KÖH 77109): A 0605/3 hrsz.-ú ingatlanon június 21. és augusztus 16. között 3987 m²-en kutattunk. A feltárás helyszíne egy a Rába-folyó és a Gyöngyös-patak által kialakított dombhát volt. A humuszosítás után előrajzolódott objektumok szépen elkülönültek a bolygatatlan sárga, löszös altalajtól. A 102 objektum az alaptest és a platform területén sűrűsödött. Az út nyomvonalában Ny-i irányban egyre kevesebb jelenség került elő. A jelenségek egy része az újkőkori dunántúli vonaldíszes kerámia kultúrájának településéhez, másik része pedig a kora vaskori Hall-

statt-időszak településéhez és a hozzá tartozó temetőjéhez köthető. A lelőhely legnagyobb jelentősége, hogy az 50. objektumban – annak 2 m mélyen elhelyezkedő oldalsó kis aknaszerű kiképzésében – in situ előkerült egy vaskori, bronzékszerekből, szűrőtölcsérből és ötvöstárgyakból álló bronzkincs, mely unikumnak számít a Dunántúlon.

Munkatársak: Hekli Hajnalka, Isztin Gyula, Kőszegi Ádám, Vágusz Milán régésztechnikusok.

NAGY MARCELLA

207. Isaszeg, Öreghegy, János utca.

(KÖH: 79327)

(Pest megye) Ő, Sza?

A várostól DNy-ra, a Rákos-patak K-i partja melletti domboldalon kiépült hétvégi házas, üdülőtelkes részen, a 4645/3 hrsz-ú telken a tulajdonos pinceásás közben embercsontokra bukkant, a koponyát és a vázcsontok egy részét kiszedte. 2010. július 27-én elvégzett leletmentésünk során már csak a váz megmaradt, alsó részét tudtuk feltárni: néhány megbolygatott bordát és a nyújtott helyzetű lábsontokat. A DK-ÉNy-i tájolású váz 134–136 cm mélyen a humusz alatti barna homokban feküdt, sírfolt nagyon bizonytalanul rajzolódott ki körülötte. Mellékletek: a bal alsó lábszár mellett szegeccsel átütött kicsi vaslemezke; a jobb alsó lábszár mellett korrodálódott vastárgy, amely a kiemeléskor szétesett; a lábfejeknél korrodálódott, 0,8 cm széles, 6, 5 cm hosszú, mindkét végén behajló vaspánt 2 szegeccsel. A vastárgyak alapján a sír talán szarmata.

A csontváz feletti földből 100–122 cm mélységből 2 db szilánk és néhány cserép került elő: szürke, korongolt, ill. kézzel formált szarmata töredékek, valamint egy őskori vagy kézzel formált szarmata oldal.

KŐVÁRI KLÁRA

208. Jánoshalma, Faddi-dűlő, Kabai-tanya II.

(KÖH 69433)

(Bács-Kiskun megye) Sza?, Ú

A HT-128 jelű lelőhely Jánoshalma belterületétől K-re, a HT-127 és a HT-33 lelőhelyek között, egy markáns dombháton található. A Magyar–Horvát gázvezeték kivitelezési munkálatai során egy kisebb települési egység került elő 80 m hosszan, 6 folttal. A feltárási munkálatokat 2010. március 18-án végeztük el, 226 m²-en. A felső humuszréteg eltávolítását követően a viszonylag egyenletes felületen tisztán látszódtak a beásások foltjai, melyeket kézi erővel nyestünk át. Az érintett szakaszon 1 épület, 2 gödör és 3 árok részlete esett a nyomvonalba. Datáló leletanyagot egyik sem tartalmazott, de a betöltésük alapján kettő újkori beásás lehetett. A lelőhely közvetlen környezetében egy terra sigillata került elő a felszínen, így valószínű, hogy az objektumok másik része egy szarmata település kis részletéhez tartozhatott.

A leletanyag az elsődleges feldolgozást követően a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Múzeumi Szervezeténél kerül végleges elhelyezésre.

Munkatárs: Pál Róbert.

Sz. WILHELM GÁBOR

209. Jánoshalma, Farkas-tanya

(KÖH 73223)

(Bács-Kiskun megye) A, Á

A Magyar–Horvát gázvezeték építéséhez kapcsolódó régészeti megfigyelés során előkerült HT-130 jelű lelőhely Jánoshalma községtől D-re, egy szántóként hasznosított alacsony, lankás dombháton található, a tranzitvezeték 82+000–82+300 km-szelvényei között. Az érintett szakaszon 2010. március 25. és április 30. között végeztünk feltárást. A földgázvezeték a lelőhely közepén haladt keresztül, 5 m szélességben és 300 m hosszan. A lehumuszolt 1670 m²-ből 1388 m² bizonyult régészeti szempontból pozitívnak. Az érintett szakaszon egy késő avar és egy Árpád-kori telep részleteire bukkantunk. Feltártunk 2 kutat, 4 avar kori ház részletét, közülük az egyiket külső kemencével, valamint több É–D irányú árkot és néhány közepes méretű gödröt. Az objektumokból kevés kézzel formált és korongolt kerámiatöredék, valamint állatcsont került elő.

Az elsődleges feldolgozás után a leletek a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Múzeumi Szervezeténél kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Kulcsár Zoltán, Kulcsár Zoltánné, Frank Tamás technikusok.

HARGITAI ANDRÁS

210. Jánoshalma, Hergyevicza

(Bács-Kiskun megye) Sza, Á

2010 márciusában a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat megelőző feltárást végzett a Magyar–Horvát gázvezeték építésével érintett régészeti lelőhelyeken.

Madarász-tanyától ÉK-re (HT-38 lh., KÖH 69443): Március 25–29. között kutattunk a lelőhelyen, mely Jánoshalma belterületétől DNy-ra, a Madarász-tanyától 250 m-re ÉK-re, szántóföldi környezetben található. A most kutatott területtől K-re 2009 őszén már végeztünk ásatást, akkor 1303 m²-en egy Árpád-kori település részlete került elő. A kivitelezési munkák során beigazolódott, hogy az erősen szórt szerkezetű lelőhely a földút Ny-i oldalára is áthúzódik. Az objektumok a korábbi szelvényünktől közel 50 m-re Ny-ra bukkantak elő.

2010-ben a lehumuszolt 466 m²-ből 419 m² volt régészeti objektumokkal fedett. A nyomvonal 83+550–83+660 km-szelvényei között, a 40–80 cm vastag humusztakaró alatt, a sárga agyagos, állatjáratokkal erősen bolygatott altalajon mindössze 18 jelenséget találtunk, melyekhez 16 objektumot rendeltünk. Jelentkezési szintjük több esetben a mai szántott rész alatt már érzékelhető volt. A dokumentált jelenségek döntő